

FRANCES HODGSON BURNETT

SIDAN 1

Den hemliga trädgården

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Det är början av 1900-talet. När Marys föräldrar dör skickas hon från Indien till sin farbror i England. Mary är ensam och rädd, men snart upptäcker hon att det bor ett annat barn i huset, hennes kusin Colin, som inte heller har föräldrar som tar hand om honom. Hon hittar också en hemlig trädgård.

Detta är en berättelse om att vara ensam och vad det kan innebära att hitta vänner, och hur viktigt det är att känna sig omtyckt.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 4–6)
- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden. (SV åk 4–6)
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läs, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.

FÖRE LÄSNINGEN

Titta på bokens omslag och diskutera i klassen:

- Vad heter boken?
- Passar titeln och omslaget ihop? Varför? Varför inte?
- Vilken känsla får ni av omslaget?
- Vad heter författaren?
- Vad menas med "Tidlösa berättelser"?
- Titta på baksidan och ta reda på när berättelsen utspelar sig.
- Prata om orden *herrgård*, *hed*, *tjänare*, *tjänstefolk*.

EFTER LÄSNINGEN

Låt eleverna diskutera i grupper eller i klassen:

- Var boken som ni tänkte?
- Vad gillade ni bäst med boken?
- Är det något ni undrar över som ni inte har fått svar på?
- Vem är huvudperson i boken?
- Vilken av personerna i boken tyckte ni mest om?

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

1. Den bortglömda flickan

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Varför brydde sig inte Marys föräldrar om henne?
Pappan hade ett viktigt jobb och mamman ville bara roa sig.
2. Varför var Mary kvar ensam i huset?
För att alla andra hade dött av kolera.
3. Hur reste Mary från Indien till sin farbror i Yorkshire?
Med båt och tåg.
4. Vad fick Mary veta om sin farbror Archie Craven?
Han hade krokig rygg, en död fru och inga vänner.
5. Beskriv Marys nya kläder.
De var nya och färgglada och finare än hennes gamla.
6. Varför blev Ben arg på Mary?
För att hon frågade om den låsta trädgården.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

7. Varför kände sig Mary liten när de klev in i herrgården?
För att allt var så stort (och hon var ensam på en ny plats).
8. Hur förstår man att Marthas familj var ganska fattig?
Hon sa att de alltid var hungriga.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

9. Vad tror du det berodde på att Mary var så bortskämd och inte omtyckt?
Eget svar.
10. Ge något exempel från texten som visar att det var förr i tiden.
Eget svar.

2. Nyckeln

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

11. Varför var Mary mest utomhus?
För att hon inte hade något att göra inomhus.
12. Hur länge har den låsta trädgården varit låst?
10 år.
13. Vad berättar Martha om den låsta trädgården?
Att det var fru Cravens trädgård och hon föll ner från ett träd och dog.
14. Varför var fru Medlock arg?
För att Mary var i ett rum där hon inte fick vara.
15. Vem hjälpte Mary att hitta nyckeln?
Rödhaken.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

16. Varför stängde Mary dörren till trädgården när hon hade gått in?
För att ingen skulle märka att hon var där.
17. På vilket sätt är Mary annorlunda nu mot när hon bodde i Indien?
Hon är friskare och gladare.
18. Hur kan Mary tycka om Marthas familj fast hon aldrig träffat dem?
Martha har berättat om dem.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

19. Varför tror du att Mary viskade för sig själv när hon var inne i trädgården?
Eget svar.
20. Vad tror du om det mystiska ljudet som Mary hör? Är det blåsten eller är det gråt?
Eget svar.

3. Nya vänner

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

21. Hur kändes det för Mary att vara i trädgården?
Som att vara i en saga.
22. Vilka blommor växer i trädgården?
Rosor, snödroppar, krokus och påskliljor.
23. Vad har Dickon med sig till Mary?
En spade och frön.
24. Vad säger Dickon om trädgården?
Att den är som en dröm/underlig och vacker.
25. Hur tyckte Mary att hennes farbror, herr Craven, såg ut?
Inte det minsta hemsk, men sorgsen.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

26. Varför blir Mary blek när Martha säger att hon ska träffa sin farbror?
Hon blir rädd.
27. Vem är det herr Craven menar när han säger att Mary påminner om någon som älskade blommor?
Hans döda fru.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

28. Varför blev Mary inte arg när Ben sa att hon var mager och ful när hon kom?
Eget svar.
29. Varför vågar Mary berätta hemligheten om den stulna trädgården för Dickon fast hon inte känner honom? Hur vågar hon lita på att han inte ska avslöja henne?
Eget svar.

4. Colin

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

30. Hur hittade Mary till Colins rum?
Hon följde ljudet av gråten.
31. Vem trodde Colin att Mary var?
Ett spöke.
32. Varför träffar herr Craven inte Colin?
Han blir ledsen av att se sin son.
33. Varför är Colin ledsen, enligt Dickons mamma?
För att ingen vill ha honom.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

34. På vilket sätt har Mary och Colin haft en liknande barndom?
De har båda blivit omskötta av tjänare istället för av sina föräldrar.
35. Doktorn säger att Colin *inte* ska glömma att han är sjuk, och Colin säger att han *vill* glömma det. Vad menar doktorn och vad menar Colin?
Doktorn menar att Colin måste vila och ta det lugnt så att han inte blir sämre. Colin menar att han vill göra roliga saker och inte bara tänka på sin sjukdom.
36. Vad menas med att Colin inte är önskad?
Att ingen vill ha honom.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

37. Dickon gillar inte hemligheter, om det inte är bra hemligheter. Vad är en bra och en dålig hemlighet? Hur vet man skillnaden?
Eget svar.

5. Våren har kommit

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

38. Varför hade Mary inte tid att träffa Colin?
För att hon arbetade i trädgården.
39. Vad säger Colins sköterska om honom?
Att han är arg och bortskämd.
40. Vad är det Colin inbillar sig, som gör honom rädd?
Han tror att han har en puckel på ryggen.
41. Vilka djur hade Dickon med sig till trädgården?
Ekorror, en kråka och en ponny.
42. Vilket djur hade han med in till Colins rum?
Ett lamm.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

43. Colin säger att Dickon är självisk. Men vad känner Colin egentligen?
Han är svartsjuk och känner sig utanför.
44. Alla dagar har ju lika många timmar. Vad menar man när man säger att det har varit *en lång dag*?
Att den har varit jobbig.
45. Varför var det för en gångs skull roligt för Colin att vakna?
Han hade något roligt att se fram emot.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

46. Gjorde Mary rätt som inte visade Colin presenterna eftersom de var osams, eller borde hon ha gjort det i alla fall? Varför? Varför inte?
Eget svar.
47. Det står att vårens dofter strömmade in genom fönstret. Vad doftar på våren? Vilka lukter kan man känna?
Eget svar.

6. Jag ska leva länge!

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

48. Varför fick inte trädgårdsmästaren vara ute när Colin skulle gå ut?
För att ingen fick se när de gick till den hemliga trädgården.
49. Vilka färger hade blommorna i den hemliga trädgården?
Gult, rött, vitt och rosa.
50. Vad tyckte Dickon om trädgården?
Han hade aldrig sett något så fint.
51. Varför åkte Colin rullstol?
För att hans ben var så smala och svaga att han inte vågade stå på dem.
52. Vad var det som fick Colin att ställa sig upp och gå?
Han ville bevisa för Ben att han kunde.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

53. Hur kände sig Colin precis när de gick in i den hemliga trädgården?
Spänd/förväntansfull.
54. Vad menas med att *faran var över* när rödhaken kom?
De slutade prata om trädet, och Mary och Dickon slapp ljuga för Colin om hur grenen hade gått av.
55. Varför började Ben gråta?
För att han blev glad och röd.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

56. Hur kommer det sig att Colin slutade vara rädd och blev modig?
Eget svar.

7. Magi

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

57. Varför vågade ingen säga emot Colin?
De var rädda att han skulle dö.
58. Varför fick ingen veta om att Colin tränade för att kunna gå och springa?
Han ville överraska sin pappa.
59. Vad växer i en köksträdgård?
Grönsaker och kryddörter.
60. Vad tänker Colin om sin mamma?
Att hon var en magisk person.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

61. Varför ändrade sig doktorn och tillät Colin att vara ut och leka?
Han såg att han mådde bra/blev friskare.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

62. Varför tror du att Dickens mamma gav mat till Mary och Colin fast de var mycket rikare än hennes egen familj?
Eget svar.
63. Har du någon gång lagat mat utomhus över öppen eld? Berätta!
Eget svar.

8. I den hemliga trädgården

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

64. Vem är lik sin mamma?
Både Mary och Colin.
65. Vad i brevet visar att Colin inte hade blivit sämre?
Det står att hans pappa skulle bli glad över något.
66. Vem träffade herr Craven i dörren till trädgården?
Sin son Colin.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

67. Hur kan man säga att Colins magi hjälpte till att få pappan att resa hem?
Pappan började känna sig mindre sorgsen samma dag som Colin ropade att han skulle leva länge.
68. Varför mumlade herr Craven "I trädgården! I trädgården!"?
Han tänkte på vad hans fru hade sagt till honom i drömmen.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

69. Vad kommer att hända med den låsta trädgården i framtiden?
Eget svar.

LIKNELSER

Pojkens hy var vit som snö. (s. 40)

Den ser ut som blåa och vita fjärilar. (s. 63)

De ulliga molnen liknade vita små fåglar. (s. 66)

VEM SÄGER VAD?

1. Jag har stulit en trädgård.	Mary
2. Jag har magi i mig.	Colin
3. Du kan lita på mig.	Dickon
4. Glöm inte att du är sjuk.	Doktorn
5. Din mor sa till mig att ta hand om hennes rosor.	Ben
6. Jag ska baka bullar som du kan ge dem.	Susan (Dickons och Marthas mamma)
7. Jag måste åka hem genast!	Archie Craven
8. I min familj är vi alltid hungriga.	Martha
9. Här ska du bo, och du måste stanna här.	fru Meslock